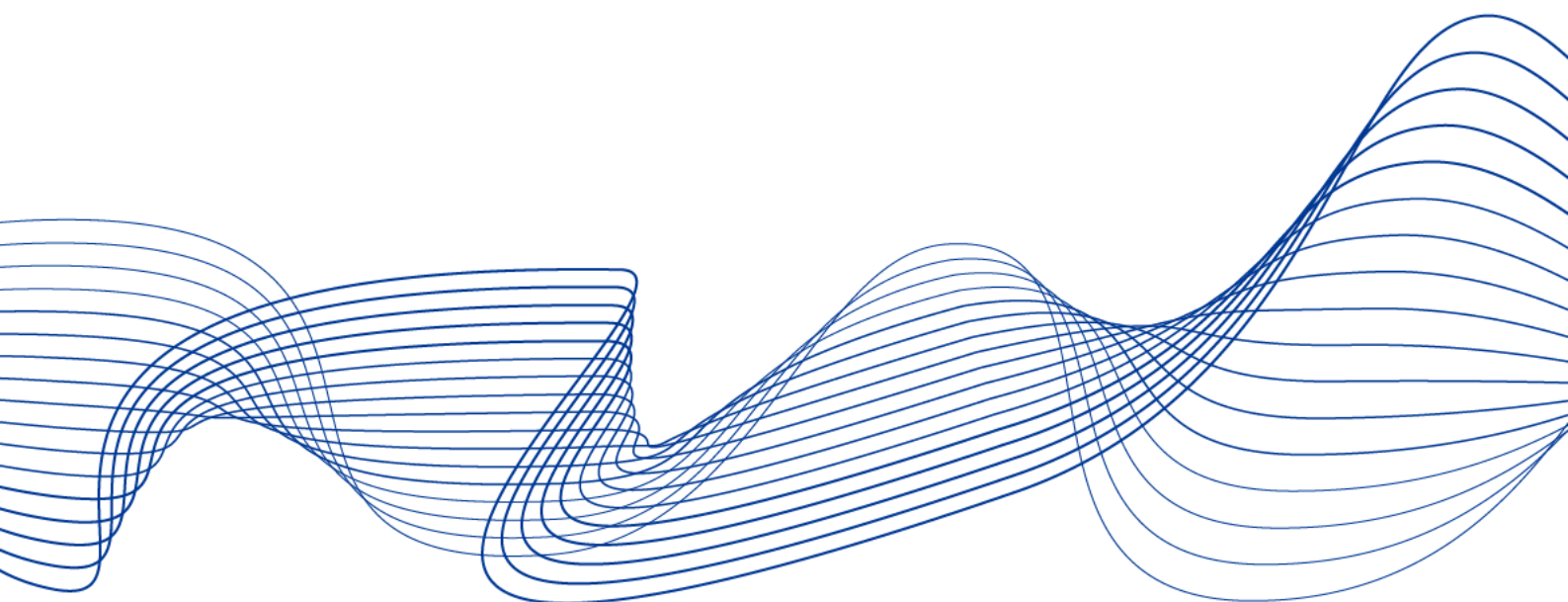

Godišnje izvješće

2016.

ESRB

Europski odbor za sistemske rizike

Europski sustav financijskog nadzora

Sadržaj

Predgovor	2
Kratki pregled	3
Impresum	6

Predgovor

Mario Draghi, predsjednik
Europskog odbora za sistemske
rizike

Ovo je šesto godišnje izvješće Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB), koje obuhvaća razdoblje od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2017. Tijekom promatranog razdoblja ESRB je nastavio pomno pratiti ranjivosti financijskog sustava Europske unije (EU) te je doprinio raspravi o politici koja je s time povezana. Posebnu pozornost ESRB je posvetio dvama najvažnijim područjima rizika. Prvo područje povezano je s rizicima svojstvenima okružju i dalje niskih kamatnih stopa. Analizu tih rizika zajednički su proveli ESRB i ESB, a objavljena je u izvješću o pitanjima makrobonitetne politike povezanima s niskim kamatnim stopama. Ta analiza također je potaknula ESRB da uzme u obzir utvrđeni rizik slabosti u bilancama banka, osiguravatelja i mirovinskih fondova kao jedan od dvaju najizraženijih rizika za financijsku stabilnost EU-a, čime ga je izjednačio s rizikom ponovnog određivanja cijena premija za rizik na svjetskim financijskim tržištima.

Drugo područje rizika odnosi se na ranjivosti povezane sa stambenim nekretninama. Na temelju prospektivne procjene za cijeli EU ESRB je zaključio da srednjoročne ranjivosti prevladavaju u osam država članica te je tim državama članicama izdao javna upozorenja. ESRB je također izdao preporuku o upotpunjavanju podataka radi postizanja usklađenijeg okvira za praćenje kretanja na tržištima stambenih i poslovnih nekretnina u EU-u.

Nadalje, tijekom promatranog razdoblja ESRB je povećao svoju sposobnost praćenja nebankarskog financijskog sektora. ESRB je, primjerice, objavio prvo izdanje godišnjeg izvješća o bankarstvu u sjeni u EU-u (*EU Shadow Banking Monitor*), u kojem su utvrđeni izvori sistemskih rizika i mehanizmi koji ih povećavaju. U vezi s time ESRB je doprinio oblikovanju rasprave o makrobonitetnoj politici izvan bankarskog sektora. Na primjer, utvrdio je kratkoročne opcije kao i dugoročni plan u ovom području.

Nadalje, ESRB se intenzivno uključio u poticanje rasprave o makrobonitetnoj politici organiziranjem brojnih konferencija i radionica. Primjerice, u rujnu je održao svoju prvu godišnju konferenciju, na kojoj su glavne teme bile karakter makrobonitetne politike i neke od najvažnijih tema tvorca makrobonitetne politike poput okružja niskih kamatnih stopa, implikacija obveze središnjeg kliringa radi sigurnijeg trgovanja standardiziranim OTC izvedenicama te očita oskudica sigurne imovine na tržištima.

Naposlijetku, htio bih srdačno zahvaliti guverneru središnje banke Sveriges Riksbank Stefanu Ingvesu, koji je tijekom posljednjih šest godina bio predsjednik Savjetodavnog tehničkog odbora ESRB-a, na njegovu doprinosu radu ESRB-a. Novi predsjednik Savjetodavnog tehničkog odbora Philip R. Lane, guverner središnje banke Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland, službeno će preuzeti tu dužnost početkom kolovoza 2017.

Frankfurt na Majni, srpanj 2017.

Mario Draghi
predsjednik ESRB-a

Kratki pregled

Razdoblje koje obuhvaća ovo godišnje izvješće obilježilo je okruže niskog gospodarskog rasta i niskih kamatnih stopa, iako su se europski i globalni gospodarski izgledi poboljšali krajem tog razdoblja. Zajedno s ESB-om, ESRB je uložio znatne resurse u analizu učinaka tog okružja na financijsku stabilnost EU-a i objavio je izvješće o pitanjima makrobonitetne politike povezanima s niskim kamatnim stopama. Nadalje, rastući sustav bankarstva u sjeni u EU-u potaknuo je ESRB na ulaganje dodatnih napora u praćenju i objavljivanje prvog godišnjeg izvješća o bankarstvu u sjeni u EU-u (*EU Shadow Banking Monitor*), u kojem su utvrđeni izvori sistemskih rizika i mehanizmi koji ih povećavaju.

ESRB je utvrdio da i dalje postoje četiri glavna rizika za financijsku stabilnost u EU-u: 1) ponovno određivanje cijena premija za rizik na svjetskim financijskim tržištima, 2) slabosti u bilancama banka, osiguravatelja i mirovinskih fondova, 3) izazovi povezani s održivošću duga u sektoru države, korporativnom sektoru i sektoru kućanstava i 4) šokovi i zaraze iz nebankarskih financijskih sektora u širem financijskom sustavu. Kao i u prethodnom Godišnjem izvješću ESRB-a, rizik naglog preokreta u globalnoj premiji za rizike i dalje se smatra posebno izraženim rizikom za financijsku stabilnost. Okruže niskog rasta i niskih kamatnih stopa potaknulo je ESRB da dá podjednaku važnost slabostima u bilancama banka, osiguravatelja i mirovinskih fondova.

Uz zadaću provođenja makrobonitetnog nadzora financijskog sustava EU-a ESRB ima ovlasti za izdavanje upozorenja kada utvrdi postojanje znatnih sistemskih rizika i kada postane nužno upozoriti na takve rizike. S obzirom na to, ESRB je analizirao srednjoročne ranjivosti u državama članicama EU-a koje se odnose na sektor stambenih nekretnina. Na temelju vlastite procjene ESRB je izdao javna upozorenja za osam država: Austriju, Belgiju, Dansku, Finsku, Luksemburg, Nizozemsku, Švedsku i Ujedinjenu Kraljevinu. Ta upozorenja prva su javna upozorenja koja je ESRB izdao od osnivanja. ESRB je također pronašao znatne nedostatke u podacima dostupnima za analizu sektora nekretnina. Stoga je donio preporuku o upotpunjavanju podataka o nekretninama radi postizanja usklađenijeg okvira za praćenje kretanja na tržištima stambenih i poslovnih nekretnina u EU-u.

Europska nadzorna tijela oblikovala su nepovoljne scenarije za testiranja na stres u cijelom EU-u upravo na temelju glavnih rizika za financijsku stabilnost koje je utvrdio ESRB. Tijekom promatranog razdoblja ESRB je izradio nepovoljne scenarije za testiranje na stres središnjih drugih ugovornih strana koje provodi Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) te za testiranje na stres strukovnih mirovinskih fondova koje provodi Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA). Pojednosti tih scenarija nalaze se u ovom Godišnjem izvješću. Scenariji koje je ESRB početkom 2016. izradio u svrhu testiranja na stres u bankarskom sektoru koje provodi Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) te testiranja na stres u sektoru osiguranja koje provodi EIOPA opisani su u ESRB-ovu Godišnjem izvješću za 2015. godinu.

U promatranom razdoblju završena je i prva godina djelovanja okvira dobrovoljnog reciprociteta koji je ESRB uveo u prosincu 2015. U 2016. Belgija i Estonija bile su prve države koje su zatražile recipročnost po jedne vlastite mjere unutar novog okvira. ESRB-ova naknadna preporuka svim državama članicama da osiguraju recipročnost obiju mjera u konačnici je dovela do znatnog porasta recipročnog djelovanja u cijelom EU-u.

ESRB je također sudjelovao u izradi dokumenta Europske komisije za savjetovanje o reviziji okvira makrobonitetne politike EU-a. ESRB je istaknuo da je potrebno da i dalje ostane neovisan, ali ipak

blisko povezan s ESB-om. Predložio je da članstvo u Općem odboru ostane široko te naglasio da makrobonitetni alati trebaju biti sveobuhvatni i jednostavni za uporabu. Usto je predložio određena poboljšanja u izradi posebnih alata za strukturnu i cikličku dimenziju sistemskog rizika. Nadalje, ESRB je predložio da instrumenti za sistemske rizike koji proizlaze iz izloženosti stambenim nekretninama budu dostupni tvorcima makrobonitetne politike u svim državama članicama EU-a. Konačno, ESRB je prepoznao postojanje potrebe za uspostavom pravnog okvira za makrobonitetnu politiku izvan bankarskog sektora.

ESRB je usto doprinio izradi makrobonitetnog okvira za bankarstvo. Kao prvo, EBA-i je dostavio svoja stajališta o uvođenju omjera financijske poluge. Na temelju preliminarnе analize ESRB ne smatra da postoje dostatni dokazi o negativnom utjecaju omjera financijske poluge na tržišnu likvidnost. Kao drugo, ESRB je sudjelovao u izradi redovitog izvješća o cikličkoj prirodi kapitalnih zahtjeva, čiju izradu koordinira EBA. Premda se u izvješću potvrđuje postojanje određenih analitičkih izazova, zaključeno je da nema dovoljno pouzdanih dokaza o postojanju procikličkih učinaka koji bi proizlazili iz paketa Uredbe i Direktive o kapitalnim zahtjevima (CRR / CRD IV). Stoga je predloženo da se zadrži trenutni okvir za regulatorni kapital banaka koji je osjetljiv na rizik. Kao treće, ESRB je EBA-i dostavio svoja stajališta o definiciji omjera neto stabilnih izvora financiranja (NSFR). U njegovu se odgovoru NSFR određuje kao najbolji dostupni instrument za rješavanje strukturnih pitanja povezanih s transformacijom likvidnosti i ročnom transformacijom koje provode banke. ESRB je istaknuo da krajnji cilj europskih tijela stoga treba biti provedba vjerodostojnog i pouzdanog zahtjeva povezanoga s NSFR-om u EU-u.

Nadalje, ESRB je doprinio razvoju okvira makrobonitetne politike izvan bankarskog sektora. ESRB je u srpnju 2016. objavio strateški dokument, u kojem je iznio kratkoročne opcije i dugoročan plan politike u cilju ublažavanja rizika za financijsku stabilnost povezanih s nebankarskim sektorom. Tijekom promatranog razdoblja ESRB je ostvario napredak u dijelu ključnih zadaća koje su utvrđene u strateškom dokumentu. Kao prvo, ESRB je poduzeo korake u smjeru stvaranja inovativnih makrobonitetnih instrumenata radi rješavanja procikličnosti početnih marža i korektivnih faktora, posebice kada je riječ o transakcijama financiranja vrijednosnih papira i izvedenicama. Kao drugo, ESRB je dao makrobonitetni pogled na bonitetni nadzor središnjih drugih ugovornih strana i osiguravajućih društava s posebnim naglaskom na davanju doprinosa tekućim zakonodavnim preispitivanjima.

U usporedbi s prethodnom godinom u 2016. se znatno povećao broj mjera za rješavanje makrobonitetnih pitanja. Riječ je o prvoj godini u kojoj su sve države članice odredile tromjesečni protuciklički zaštitni sloj kapitala te provele godišnje preispitivanje utvrđivanja statusa i uspostave stopa zaštitnog sloja kapitala za ostale sistemske važne institucije. Kada je riječ o instrumentima koji nisu predmet redovita preispitivanja, otprilike polovica država članica poduzela je mjere makrobonitetne politike, s posebnim naglaskom na instrumentima za rizike povezane sa stambenim nekretninama.

ESRB je u promatranom razdoblju i dalje ocjenjivao provedbu preporuka koje je prethodno objavio. Ocjena usklađenosti s Preporukom ESRB-a o financiranju kreditnih institucija pokazala je da se adresati u iznimno visokoj razini pridržavaju Preporuke. Ocjena usklađenosti s Preporukom ESRB-a o privremenim ciljevima i instrumentima makrobonitetne politike pokazala je da sve države članice rade na ostvarenju privremenih ciljeva koje je preporučio ESRB i povezuju ih s posebnim makrobonitetnim instrumentima. Dovršetak ocjene usklađenosti za Preporuku ESRB-a o novčanim fondovima odgođen je s obzirom na dovršetak Uredbe EU-a o novčanim fondovima.

Konačno, ESRB je organizirao brojne konferencije i radionice radi poticanja rasprave o makrobonitetnoj politici. Održao je svoju prvu godišnju konferenciju, na kojoj su sudionici raspravljali o karakteru makrobonitetne politike i nekim od najvažnijih tema tvorca makrobonitetne

politike poput okružja niskih kamatnih stopa, implikacija obveze središnjeg kliringa radi sigurnijeg trgovanja standardiziranim OTC izvedenicama te očite oskudice sigurne imovine.

Impresum

© **Europski odbor za sistemske rizike, 2017.**

Poštanska adresa: 60640 Frankfurt na Majni, Njemačka

Telefonski broj: +49 69 1344 0

Mrežne stranice: www.esrb.europa.eu

Sva prava pridržana. Dopušta se reprodukcija u obrazovne i nekomercijalne svrhe uz navođenje izvora.

Ovo je kratka verzija Godišnjeg izvješća ESRB-a za 2016., koja se sastoji od Predgovora i Kratkog pregleda. Potpuno izvješće dostupno je na engleskom, njemačkom i španjolskom jeziku.

Krajnji datum za podatke uključene u ovo izvješće bio je 31. ožujka 2017.

ISSN 2363-1619 (mrežno izdanje)

ISBN 978-92-95210-17-2 (mrežno izdanje)

DOI 10.2849/00721 (mrežno izdanje)

Kataloški broj EU-a DT-AB-17-001-HR-N (mrežno izdanje)